

Wetgevingsoverleg Cultuur

Position Paper Interprovinciaal Overleg

Op 14 november vindt het Wetgevingsoverleg Cultuur plaats. Vanuit de provincies brengen wij graag de volgende punten onder uw aandacht.

Goede samenwerking overheden onmisbaar om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken

Provincies vinden kunst en cultuur van wezenlijk belang voor de maatschappij. Cultuur draagt bij aan verbeeldingskracht, aan creativiteit, aan bezinning. Het biedt perspectief, geeft ruimte aan vernieuwing en draagt bij aan ons denken. Een kwalitatief hoogwaardige culturele infrastructuur versterkt ook het vestigingsklimaat, draagt bij aan de werkgelegenheid, brengt mensen bij elkaar en haalt mensen uit de eenzaamheid. Cultuur kan verbinden, verbroederen, oproepen tot discussie en bijdragen aan oplossingen. Cultuurbeleid werkt alleen als overheden, gemeenten, provincies en Rijk, mét elkaar werken.

- *Wij vragen de staatssecretaris om de samenwerking in besluitvorming en uitvoering van het cultuurbeleid te borgen.*

De Kracht van Creativiteit – Cultuur midden in de samenleving

Provincies zijn positief over de meerjarenbrief en de daarin opgenomen ambities. Wij zien terechte waardering voor de artistieke, maatschappelijke en economische waarde van cultuur en grote kracht van creativiteit. Het omgaan met de complexe en veranderende wereld vraagt om een sterke culturele en creatieve sector. De staatssecretaris zet in op een eerlijke beloning en toegankelijkheid van cultuur en het beter benutten van de creatieve denk- en verbeeldingskracht van de sector bij het oplossen van de maatschappelijke problemen. Hierbij hebben wij de volgende opmerkingen:

- *In de oproep aan medeoverheden om de extra kosten voor 'fair pay' samen op te vangen is de verwachting dat dit leidt tot andere prestatieafspraken. Wij vragen in dit kader aandacht voor gelijke kansen, ook voor kleinere organisaties en gezelschappen buiten de BIS, om door te kunnen groeien.*
- *Wij zijn blij verrast met het voornemen om samen met het IPO en de VNG te komen tot een nationaal akkoord Amateurkunst, ook hierbij vragen wij aandacht voor de keten en afstemming.*
- *Ten aanzien van de voornemens voor de cultuurregio's zijn wij positief maar wij vragen hierbij ook financiële middelen voor de uitvoering.*

Gezamenlijke inspanning en samenwerking cross-departementaal

Provincies zien de ambities in de meerjarenbrief als een gezamenlijke opgave en pakken dit graag op vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij we als volwaardig partner willen bijdragen en meedoen. Wij zijn verheugd dat de staatssecretaris de samenwerking met de andere departementen op het gebied van onderwijs en erfgoed aangaat om de complexe maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Dat uit zich in medeverantwoordelijkheid en naar wij verwachten ook medefinanciering door de andere departementen.

Wij vragen de staatssecretaris om concreet in te zetten op:

- *Co-financiering vanuit de andere departementen voor de erfgoedopgaven in de ruimte.*
- *Stimuleren van opdrachtgeverschap vanuit die departementen en de transitieopgaven.*

Uniek erfgoed verdient toekomst

De voortzetting van de succesvolle erfgoeddeal en blijvende Rijksinzet voor erfgoed is positief ontvangen. Met de voortzetting van de Erfgoeddeal wordt erfgoed verbonden met ruimtelijke opgaven en innovatieve oplossingen. In het kader van de restauratiemiddelen is het heugelijk te noemen dat er extra middelen komen voor middelen via de fondsen en de investering in het boerderijenfonds. Deze categorie erfgoed wordt bedreigd door leegstand en achterstallig onderhoud. De provincies missen, als partner in de keten van overheid en gemeenten die staan voor

de landelijke restauratieopgave, een nieuwe 'kanjerregeling' voor grote restauratieprojecten in Nederland. Hiervoor blijft een financiële impuls nodig. Grote en meerjarige restauratieopgaven vragen om samenwerking en meerjarige restauratieopgaven vormen een specifiek aandachtspunt. Op basis van een eerdere inventarisatie van het IPO is hiervoor 250 miljoen genoemd als benodigd bedrag.

- *Voor een opschaling van de betrokkenheid van erfgoed bij de grote ruimtelijke transitie, vragen wij de staatssecretaris om betrokken departementen zowel inhoudelijk als financieel actief te betrekken.*
- *Wij vragen de staatssecretaris zich in te zetten voor een nieuwe kanjerregeling.*

Provincies maken zich sterk voor robuust bibliotheekstelsel – maatwerk is uitgangspunt

Provincies geloven in de belangrijke maatschappelijke functie van de bibliotheken en investeren in de realisatie van een robuuste en toekomstgerichte maatschappelijke bibliotheek. Wij zijn blij dat de staatssecretaris de komende jaren substantieel investeert in bibliotheekwerk en werkt aan de invoering van de zorgplicht voor gemeenten en provincies vanaf 2025. De investeringen en de voorgenomen wetswijziging zijn hard nodig voor het herstel en de versterking van een robuuste bibliotheekvoorziening in elke gemeente, die volwaardig bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven. Juist de provincies kunnen als verbindende schakel tussen landelijk en lokaal dienen en daarmee als katalysator werken voor het hele bibliotheekstelsel.

De volgende vragen en adviezen willen wij de staatssecretaris meegeven:

- *Ga uit van zorgplicht voor gemeenten, provincies en Rijk en spreek met provincies over concrete invulling van de zorgplicht. Maatwerk is uitgangspunt omdat de rol in het bibliotheekstelsel per provincie verschilt.*
- *Benut de kennis en ervaring van provincies voor het uitwerken van indicatoren. Provincies overzien het regionale netwerk en weten wat nodig is om de bibliotheekvoorzieningen beter bereikbaar, toegankelijk en robuust te maken en te houden.*
- *Houd in de uitwerking rekening met de maatschappelijke opgaven in de verschillende provincies.*

Culturele Basisinfrastructuur (BIS)

Provincies kunnen zich vinden in het besluit van de staatssecretaris om de Culturele Basisinfrastructuur (BIS) niet te verlengen. Wij zijn blij dat de middelen voor verbreding en vernieuwing van de culturele regionale infrastructuur in de provincies Flevoland, Friesland, Overijssel, Limburg, Drenthe en Zeeland ook in de periode 2025-2028 worden voortgezet.

- *Wij vragen de staatssecretaris om overleg en afstemming met de provincies over de adviesaanvraag inzake de BIS aan de RvC en overleg over de opdracht aan de fondsen inzake de regionale aanpak.*

Provincies zien belangrijke rol voor zichzelf in vernieuwingsagenda: herijking cultuurstelsel

De Provincies zien voor zichzelf een belangrijke rol in de totstandkoming van de door de staatssecretaris aangekondigde 'vernieuwingsagenda'. Wij herkennen de kritiekpunten uit het [advies van de Raad voor cultuur](#) waarin de Raad bepleit dat in het cultuurbestel van de toekomst iedere inwoner van Nederland toegang moet hebben tot cultuureducatie en cultuurparticipatie. Dat is op dit moment nog lang niet overal het geval. Wij zien ook dat er te weinig aandacht is voor regionale spreiding en regionale en lokale behoeften.

- *Wij vragen de staatssecretaris om samenwerking tussen overheden op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie en een heldere verdeling van verantwoordelijkheden en taken in het cultuurbestel te borgen.*

Compensatie stijgende energiekosten

De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar de culturele sector is. De sector wordt nu ook weer geraakt door de energiecrisis en de inflatie. We vragen aanvullende specifieke compensatiemaatregelen vanuit het Rijk voor culturele organisaties die geen aanspraak kunnen maken op huidige compensatieregelingen. De provincies kijken terug op het belang van de samenwerking tussen overheden om de cultuursector gedurende de Coronapandemie overeind te houden, zowel lokaal als regionaal. Er werd complementair en in overleg gewerkt met hetzelfde doel voor ogen: kunst voor iedereen toegankelijk maken en behouden. Laten we dit voorzetten.